

DECIZIE

20 noiembrie 2019

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Maria Ghervas
Victor Burduh

examinând recursul declarat de către Clavdia Bulboaca,
în cauza civilă la cererea depusă de Instituția Medico-Sanitară Publică
„Spitalul Clinic de Psihiatrie” privind spitalizarea cet.Bulboaca Clavdia Evdochim
în staționarul de psihiatrie fără liberul consimțământ,
împotriva încheierii din 12 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău prin
care s-a restituit cererea de apel declarată de Clavdia Bulboaca, ca fiind depusă în
afara termenului legal, iar apelanta nu a solicitat repunerea în termen,

c o n s t a t ă :

La 08 iulie 2019, Instituția Medico-Sanitară Publică „Spitalul Clinic de
Psihiatrie” a depus cerere prin care a solicitat încuviințarea spitalizării fără liberul
consimțământ al pacientei Bulboaca Clavdia Evdochim.

Prin hotărârea din 10 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a
admis cererea depusă de Instituția Medico-Sanitară Publică „Spitalul Clinic de
Psihiatrie” privind spitalizarea cet.Bulboaca Clavdia Evdochim în staționarul de
psihiatrie fără liberul consimțământ.

La 03 septembrie 2019 Bulboaca Clavdia a depus cerere apel nemotivată
împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând repunerea în termenul de declarare a
apelului, casarea integrală a hotărârii din 10 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău,
sediul Centru cu examinarea cauzei și emiterea unei hotărâri noi prin care cererea
Instituției Medico-Sanitară Publică „Spitalul Clinic de Psihiatrie” să fie respinsă.

Prin încheierea din 12 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cererea de
apel declarată de către Bulboaca Clavdia împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău,
sediul Centru din 10 iulie 2019 a fost restituită ca fiind depusă în afara termenului
legal, iar apelanta nu a solicitat repunerea în termen.

La 02 octombrie 2019 Bulboaca Clavdia, a declarat recurs împotriva
încheierii din 12 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea
încheierii ca fiind ilegală cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului a exprimat dezacordul cu încheierea contestată,
invocând că este neîntemeiată și ilegală, și a menționat că prin hotărârea din 10

10 iulie 2019 a Judecătoriai Chişinău, sediul Centru, s-a admis cererea depusă de Instituţia Medico-Sanitară Publică „Spitalul Clinic de Psihiatrie” privind spitalizarea cet. Bulboaca Clavdia Evdochim în staţionarul de psihiatrie fără liberul consimţământ.

A menţionat că în cadrul examinării cererii în instanţa de fond a fost asistată de un avocat din oficiu, care la solicitarea sa, cu toate că era obligat, nu a dorit să depună cerere de apel împotriva hotărîrii din 10 iulie 2019 a Judecătoriai Chişinău, sediul Centru.

Ulterior, la 31 iulie 2019 după ce a fost eliberată de la tratamentul silit, nu i s-a acordat posibilitatea de a depune cerere de apel şi astfel a depus apelul la 30 august 2019 solicitînd şi repunerea în termenul de declarare a apelului.

Consideră că încheierea instanţei de apel este ilegală or, în cererea de apel depusă a solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele dosarului atestă că copia încheierii contestate a fost expediată, în adresa recurenteii la 20 septembrie 2019 (f.d. 35), astfel, recursul declarat de Bulboaca Clavdia la 30 septembrie 2019, se consideră a fi depus termenul stabilit de lege.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinţei la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor.

Examinînd recursul declarat, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii Supreme de Justiţie îl consideră întemeiat şi care urmează a fi admis, cu casarea încheierii contestate, şi restituirea cauzei spre rejudecare în instanţa de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul şi să caseze integral sau parţial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluţionată prin încheierea casată.

Conform art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.

În corespundere cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanţa (judecătorul), participanţii la proces şi alte persoane legate de activitatea instanţei trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă prevede că, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiţionat începutul lui.

La caz, din actele dosarului rezultă că hotărîrea Judecătoriai Chişinău, sediul Centru a fost pronunţat la 10 iulie 2019.

Deci, în speţă, termenul de declarare a apelului a început să curgă de la 11 iulie 2019, ziua imediat următoare datei pronunţării dispozitivului hotărîrii primei

instanțe, și a expirat la 09 august 2019, termenul limită pentru depunerea cererii de apel.

Bulboaca Clavdia a declarat apel împotriva hotărârii din 10 iulie 2019 doar la data de 30 august 2019, fapt ce denotă depunerea apelului cu încălcarea termenului de declarare, deoarece Bulboaca Clavdia prin lege era obligată să respecte termenul de contestare cu apel de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, condiție ce nu se atestă la caz.

Prin încheierea din 12 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cererea de apel declarată de către Bulboaca Clavdia împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 10 iulie 2019 a fost restituită ca fiind depusă în afara termenului legal, iar apelanta nu a solicitat repunerea în termen.

Conform art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

În acest context, Colegiul notează că instanța de apel la restituirea cererii de apel în temeiul de drept citat, a conchis că apelanta a omis termenul de declarare apelului în conformitate cu art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, nu a solicitat repunerea în termen prin ce se impune restituire apelului ca fiind tardiv.

Colegiul reține că, art. 362 alin.(3) Cod de procedură civilă, stipulează că repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

În conformitate cu prevederile art. 116 alin. (1), (2), (3) Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. Cererea de repunere în termen se depune la instanța judecătorească care efectuează actul de procedură și se examinează în ședință de judecată. Participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea lor însă nu împiedică soluționarea repunerii în termen. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

În acest sens, Colegiul punctează că art. 369 alin. (1¹) Cod de procedură civilă statuează că asupra restituirii cererii de apel decide un complet din 3 judecători, fără citarea participanților la proces. Instanța de apel poate convoca participanții la proces în ședință prealabilă doar în cazul stabilit la alin.(1) lit.b).

Colegiul precizează că în cererea de apel, apelanta a solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului și pentru a justifica omiterea termenului de declarare a apelului împotriva hotărârii din 10 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, apelanta/recurenta a invocat că, deși, a solicitat avocatului să depună cererea de apel, ultimul ia refuzat.

Însă, de către instanța de apel nu a fost examinată cererea apelantei cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului și contrar prevederilor legale nu a examinat cererea de repunere în termenul de declarare a apelului, mai mult instanța de apel a indicat că apelanta nu a solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului și astfel, a eludat prevederile art. 116 alin. (2) Cod de procedură civilă.

În consecință, Colegiul conchide că instanța de apel urma să examineze cererea apelantei cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului,

obligatie ce rezultă din dispoziția art. 116 Cod de procedură civilă, care și reglementează instituția repunerii în termen. Or, instanța de apel a ignorat această prevedere legală, prin ce se impune casarea încheierii contestate cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

Concomitent Colegiul relevă că jurisprudența națională denotă că examinarea cererilor de repunere în termenul de declarare a apelului se realizează cu înștiințarea participanților la proces despre data, ora și locul ședinței de judecată în contextul prevederilor art. 116 alin. (2) Cod de procedură civilă. Or, instanța de recurs în jurisprudența sa menține poziția instanței emitente în ceea ce vizează examinarea cererii de repunere cu citarea părților.

În altă ordine de idei, menținerea încheierii contestate în circumstanțele relevate, nu ar duce decât la încălcarea dreptului la un proces echitabil prevăzut la art.6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului, care înglobează și dreptul de acces la justiție. Art.20 din Constituție consacră principiul accesului liber la justiție. Accesul liber la justiție este un principiu complex, cuprinzând mai multe relații și drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină. Un drept general, care garantează persoanelor accesul liber la justiție, este dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care afectează drepturile legitime ale persoanelor.

De altfel, Constituția, precum și Codul de procedură civilă, oferă părților dreptul de a iniția personal acte procesuale și de a-și realiza drepturile procedurale printr-o modalitate opțională în toate fazele procesului, atât în instanța de fond, cât și în instanțele de apel și de recurs, aspect ce rezultă și din principiul disponibilității.

În conformitate cu art. 27 alin.(1) Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare. Or, normele procesuale au drept obiectiv să asigure exercitarea dreptului la un proces echitabil și că la elaborarea unor astfel de reglementări legiuitorul se bucură de o anumită marjă de apreciere, cu condiția ca aceste reglementări să nu aducă atingere însăși substanței dreptului.

Pornind de la respectarea dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 Cod de procedură civilă, promovat și în jurisprudența CtEDO, circumstanțele relatate generează casarea încheierii contestate. În caz contrar partea apelantă ar fi lipsită de posibilitatea de a-și valorifica drepturile procedurale conform normelor în vigoare, garantate atât de legislația națională, cât și de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului.

Din considerentele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat și va casa încheierea instanței de apel cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel la etapa primirii cererii de apel pentru soluționarea cererii de repunere în termen.

În conformitate cu art. 427 lit. b), art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Clavdia Bulboaca.

Se casează încheierea din 12 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea depusă de Instituția Medico-Sanitară Publică „Spitalul Clinic de Psihiatrie” privind spitalizarea cet. Bulboaca Clavdia Evdochim în staționarul de psihiatrie fără liberul consimțământ, cu restituirea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, la etapa primirii cererii de apel pentru soluționarea cererii de repunere în termen.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari

Maria Ghervas

Victor Burduh